

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. VIII. An ab Ecclesia Romana antiqua, quam fuisse incorruptam
facetur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

Dices 2. *Ista argumentatio non est legitima: Protestantes non possunt dicere, quando, ubi, & à quo primava fides Romana sit mutata: ergo non est mutata. Cùm utique multa fiant & facta sint, quorum tempus, locum, auctorem, ignoramus: neque ex ignorantia facti sequitur, aliquid factum non esse. Sed nostra argumentatio est vel hæc ipsa, vel similis: ergo. Resp. C. enthym. N. subsumptum; nam nos non sic rationamur, ut objectio nobis affingit, sed vis argumenti nostri in hoc consistit: Protestantes accusant Ecclesiam Romanam defectionis, apostasie, tyrannidis, aliorumque criminum gravissimorum: ergo tenentur tanquam accusatores ea legitime probare cum debitis circumstantijs: quod postulatum*

est sanè æquissimum; alias enim cuiuslibet perfricta frontis liceret impunè criminari, si necesse non esset aliud in vim probationis asserre, nisi circumstantias facti ob longitudinem temporis venisse in oblivionem, nec amplius demonstrari posse. Dixi, tanquam Accusatores; nam iudices non sunt; sicut perfidus transfuga & defector militiæ non est iudex sui Ducis, aut rebellis filius sui patris. Certè si Lutherani & Calvinistæ, qui ab Ecclesia Romana perfidè discesserunt, essent ejus competentes iudices, etiam Macedoniani, Manichæi, Pelagiani &c. fuissent iudices Ecclesiæ Romanæ primitivæ, à qua egressi sunt, consequenter nec illa ab erroribus fuisset immunis, quorum ab antiquis illis hæreticis agebatur rea.

ARTICULUS VIII.

An Confessio Augustana sufficientem auctoritatem obtineat ab Ecclesia Romana antiqua, quam fatecur fuisse incorruptam?

SUMMARIUM.

1. Antiquam Ecclesiam Romanam fuisse veram, fatecur moderni Sectarj. 2. Unde hic potissimum inquiritur, quid in antiqua Ecclesia circa articulos Confessionis Augustana creditum sit. 3. Quod aliunde sciri non potest quam ex Patribus primitiva Ecclesia. 4. Non alios autem Patres addu-	sam, quam qui primis quinque Saculis vixerunt. 5. Inivum sit de Justificatione per fidem, præcipuo dogmate Confessionis August. 6. Deinde de satisfactione bonorum operum. 7. De Confessione Auriculari. 8. De Communione sub utraque specie.

9. De conjugio Sacerdotum & Reli-
giosorum.
10. De jejuniis.
11. De Invocatione Sanctorum.
12. De Potestate Ecclesiastica.

13. In quibus (uti & in alijs mate-
rijs, in quibus Lutherani à nobis
dissent) Antiqua Ecclesia clara
est pro nobis, & contra Adversar-
ios.

Sciendum 1. Modernos Sectarios
pro vera Christi Ecclesia & incorru-
pta agnoscere Ecclesiam Romanam An-
tiquam. Quosque autem ea per-
manerit incorrupta, & quo tempore
in errores prolabi ceperit, non conve-
nit inter ipsos, dum alij quarto; alij
quinto, alij demum sexto saeculo, nem-
pe Gregorio Magno Pontifice, eam de-
fectionem contigisse criminantur; quem
Gregorium Lutherus dicit fuisse ulti-
mum Pontificem ab Antichristica labe
purum. Notandum hic est, quod
cum Wefenbecio Carpovius (haud
dubie ex communi Lutheranorum sen-
su) in *Jurisprud. Forensi Romano-Sa-
xonica part. 3. constitutione 14. defi-
nitione 10.* definiat hereticum, & di-
cat esse illum, qui quatuor illa sancta
Concilia, Nicanum, Constantinopo-
litana, Ephesinum primum, & Chal-
cedonense non amplectitur. *Juxta
L. 8. Cod. de haer. Novell. 115. cap.
3. §. 14.* Ex qua definitione, licet eam
ut bonam non admittam, quia non con-
venit omni definito, tamen ad homi-
nem intero sequentia. 1. Ergo usque
ad annum Christi 451. circa quod tem-
pus Synodus Chalcedonenlis habita est,
Ecclesia Romana fuit sancta & pura, nec
Papa Antichristus; quia haec Concilia
representative fuerunt Ecclesia Roma-
na, & Papa praesidente, dirigente, ap-
probante fuerunt facti illorum Cano-
n. P. Pichler Theol. Polemica.

2. Ergo admittenda sunt Tradi-
tiones, quia illa Concilia Divinitatem
Christi, & Spiritus S. ejusque Proce-
sionem à Patre & Filio, duas in Christo
Naturas & unam Personam definierunt
ex Traditionibus. 3. Ergo difficile
non est probare, Lutheranos esse here-
ticos; quia non sunt in Ecclesia *Carbo-
lica*, qualem tamen esse oportet veram
Ecclesiam, ut definivit Nicanum I. Quia
rejecerunt Invocationem B. Virginis MA-
RIÆ & aliorum Sanctorum, quam
Concilia illa approbaverunt: Ephesinum
quidem, quia in salutatione Angeli-
ca ante verba, *ora pro nobis* &c. poni
voluit hæc, *Mater DEI* vid. tom.
Conce. 1. Edit. Colon. p. 922. Chalce-
donense autem, dum dixit actione 11.
*Flavianus post mortem vivit, Mariæ
pro nobis oret.* Omittis pluribus

Sciendum 2. Quamvis in Ecclesia
nunc quaedam credantur explicitè, quæ
olim, utpote nondum definita pro ar-
ticulis fidei, tantum credebantur im-
plicitè; nullum tamen ab Adversarijs
fidei dogma in medium proferri un-
quam potuisse, quod in Ecclesia Ca-
tholica olim creditum, nunc verò abo-
litum sit: nam hoc esset errare, non
autem illud. Sed quidquid sit de hoc
quod hic potissimum inquiritur, est,
utrum illi articuli, qui in Confessione
Augustana reperiuntur contrarij doct-
rinæ Catholicae, fuerint olim in primi-
tiva

Zzzz

tiva

tiva Ecclesia crediti, nec ne? Se cum Ecclesia Antiqua sentire insinuat Confessio Augustana in pref. ad art. de abusibus, ubi petit, tantum paucos quosdam abusus à Catholicis omitti, qui novi sunt. Verum totam antiquitatem ipsi minime patrocinari, ita demonstrabimus, ut etiam in hoc tribunali se causâ cecidisse haud dubiè fassura sit, si verum fateri non erubuerit.

5. Sciendam 3. Quid Antiqua Ecclesia crediderit, an nobis, vel Confessionistis faveat, melius aliunde sciri non posse, quam ex SS. Patribus, qui quamvis à quibusdam infructibus vilipendi subinde, aut contemni soleant, in hoc tamen puncto nulla ratione contemni possunt, cum testes certiores eorum, quæ ipsorum temporibus senserit ac fecerit populus Christianus, frustra recitantur. 1. Quia fuerunt viri sanctitate conspicui, miraculis clari, doctrinâ illustres, studio laborèque indefessi &c. 2. Quia, qui ante annos 1300. 1400. 1500. 1600. ad Ecclesiæ gubernacula sederunt, ab Apostolorum temporibus haud multum abfuerant, eorumque doctrinam tanquam viciniore. quam alij, longè melius cognoverant. 3. Quia non nisi per ipsos, tanquam Ecclesiæ Doctores, Christiana doctrina ad nos pervenit. 4. Quia, cum pridem ante nostra sæcula vixerint, prorsus incorrupti sunt iudices controversiarum, quæ à posteris moventur; nam illi neque nos neque adversarios nostros noverunt: unde de sinistro in alteram partem affectu minime suspecti, aut

accusandi sunt. Proinde quando legitur, B. Chrysostomum in Græcia, B. Hieronymum in Palæstina, B. Ambrosium in Italia, B. Augustinum in Africa, B. Hilarium in Gallia eodem sæculo ante annos plusquam 1300. eadem prorsus nobiscum sentientes, & scribentes, dubitari prudenter ulterius nequit, eandem per omnem Ecclesiam fuisse fidem antiquis illis temporibus, quæ hodie à Catholicis retinetur.

Sciendum 4. Me adducturum duntaxat Patrum sententias circa præcipuos articulos Confessionis Augustanæ nobiscum controversos, non circa alia Lutheranorum dogmata, de quibus Confessio August. nihil, vel omnino etiam contrarium docet, uti de libero arbitrio, de Purgatorio, de numero Sacramentorum, de ubiuitate Humanitatis Christi &c. nam nostri instituti non tam est Lutheranismus, quam Confessionem Augustanam impugnare. Videri possunt P. Jacobus Gualterius in Tabula Chron. & Jodocus Coccius in Thesauro Cathol.

Protestor autem, me non alios Patres adducturum, nisi qui primis quinque sæculis floruerunt, quo tempore integram ac incorruptam perstitisse Ecclesiam Romanam fateatur Adversarij. Adducam igitur Clementem Romanum, Anacletum, Tertullianum, Clementem Alexandrinum, Origenem, Cyprianum, Athanasium, Hilarium, Basilium Magnum, Gregorium Nyssenum, Cyrillum, Epiphanium, Ambrosium, Hieronymum, Joannem Chrysostomum, Augustinum, Theopu-

philactum, Justinum, Prosperum, Theodoretum. Horum itaque Patrum, quorum semper ingens fuit in Ecclesia auctoritas, & maxima Antiquæ doctrinæ peritia, scripta consulamus, ut confect, quid olim creditum sit. Initium autem faciamus de præcipuo Confessione Aug. dogmate, nimirum

De Justificatione per fidem.

Confessio August. in pluribus articulis, nimirum 4, 6, 20. docet, hominem per solam fidem justificari sine alijs bonis operibus, dum nempe credit, se in gratiam recipi, & propter Christum, qui pro nostris peccatis satisfecit, peccata remitti. Art. 20. sic loquitur: *tantum fide apprehenditur remissio peccatorum.* Econtra Catholici docent, hominem quidem non justificari proprijs meritis, multò minus operibus Legis Mosaicæ, aut purè naturalibus, vel solùm externis, sed justificari per merita Christi, nobis applicata per Sacramenta, & opera bona: quæ opera bona ad justificationem hominis adulti requiruntur non minus ac fides: nam sicut fides, qua creditur Deus pœnitentibus remittere peccata, præcedere debet justificationem, ita & spes remissionis peccatorum per merita Christi, amor erga Deum, & odium peccati, atque propositum vitæ melioris & observantia Mandatorum Dei. Licet fateamur, quòd his & similibus operibus bonis proptiè non mereatur justificationem primam, quæ nempe ex peccatoribus efficitur iusti, sed quòd solùm ponamus hoc paucò requisitas condiciones, sine quibus

R. P. Petrus Theol. Polonicus,

Christi merita nobis non applicantur ad remissionem peccatorum. Si tamen homo iustus, seu in gratia Dei constitutus, hæc & similia opera exerceat, proptiè mereatur augmentum gratiæ Sanctificantis, & vitam seu gloriam sempiternam ampliorem.

Ceterùm doctrina de sola fide justificante tam apud Lutheranos, quàm Calvinistas, est præcipua & essentialis, Lutherus hunc articulum vocat *omnium maximum*, Calvinus *dogma summum, & Religionis Christianæ fundamentum & summum.* In parte 2. articuli, Smalcaldicorum dicitur: *hic primus & principalis est articulus. In hoc articulo sita sunt & consistunt omnia, quæ contra Papam, diabolum, & universum mundum in vita docemus.* Nimirum hic articulus trahit post se plures alios 1. Sacramenta nullam vim habere justificandi ex opere operato, ac proinde nec parvulis prodelle baptismum ad salutem, nisi credant. 2. Nulla esse merita bonorum operum. 3. Nullam esse veram absolutionem Sacerdotis à peccatis. 4. Nullam Monasticæ vitæ sanctitatem &c. Atque hanc doctrinam de fide justificante sine bonis operibus protulisse se denuo putat in lucem Confessio Augustana, multo tempore mundo incognitam; nam art. 10. ita gloriatur: *cùm doctrina de fide, quæ tam diu latuerit ignota, quemadmodum omnes fateri necesse est, de fide iustitia altissimum fuisse silentium &c.* Verùm nihil est, quòd ita Verbo Dei, Patribus, & recte rationi adversatur, quàm

L. z. z. z. z. z.

quam monstrosus iste error de sola fide justificante. Mihi constitutum hic est solummodo Patrum sententias afferre, ut constet, quid Antiqua Ecclesia circa hoc dogma crediderit.

S. Clemens Romanus l. 3. Constit. Apost. c. 12. ait: nomen viduitatis non introducet eos in regnum caelorum, sed potius vera fides, & opera sancta.

S. Irenaeus l. 1. c. 20. damnat Simonem Magum, quod docuerit, homines salvari secundum gratiam Dei, sed non secundum opera iusta.

Origenes in cap. 4. ad Rom. Puto, quod prima salutis initia, & ipsa fundamenta, fides est: profectus vero, & augmenta aedificij, spes: perfectio autem & culmen totius aedificij Charitas.

Idem tract. 32. in Matth. qui profitentur quidem fidem in Jesu, non autem preparant se bonis operibus ad salutem, assimilantur Virginibus fatuis.

S. Theodoretus ad Psal. 96. postquam non sola fide nobis opus est, verum etiam bonis operibus, necessario & hanc admonitionem Propheta adfert: qui diligitis Dominum, odite malum.

S. Hilarius in Matth. Cap. 7. Salus gentium omnis ex fide est, & in praecipis Domini vita est universorum.

S. Ambrosius ad cap. 4. Hebr. sic ait: magna res est fides & salutaris, & sine hoc non est salvari possibile; sed sola fides non sufficit; operari fidem

per dilectionem, necessarium est, & converteri digne Deo. *Item epist. 82. qua nobis salus esse potest, nisi jejunio eluetimus peccata nostra? cum Scriptura dicat: jejunium & eleemosyna a peccato liberant. Qui sunt hi Praeceptores novi, qui meritum excludunt jejunij? nonne Gentilium vox ista est, dicentium: manducemus & bibamus? Ex quibus patet, quam immerito S. Ambrosium pro se citet Confessio Augustana.*

S. Chrysost. homil. 30. in Joan. cum dicit: haec est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum Deum, nolimus hoc nobis ad salutem satis arbitrari. Opus namque nobis est, & vitae & morum puritate pollere &c. Non dicimus, satis esse solam fidem ad salutem, quod, quae de ista saepe in Evangelij dicuntur, ostendunt &c. Nisi mores sequantur, sequetur supplicium.

S. Hieron. epist. 27. ad Eustoch. c. 14. fides & opera tua Christo te lociant.

S. August. to. 4. de fid. & oper. c. 12. Illud excutiendum est ex cordibus Religiosis, ne mala securitate salutem suam perdant, si ad eam obtinendam sufficere solam fidem putaverint: bene autem vivere & bonis operibus viam Dei tenere neglexerint. Nam etiam temporibus Apostolorum, non intellectis quibusdam subobscuris sententijs Apostoli Pauli, hoc eum quidam arbitrari sunt dicere &c. Cum ergo dicit Apostolus, arbitrari se, iustificari hominem per fidem sine operibus legis; non hoc agit, ut percepta ac pro-

ſella fide opera iuſtitiaꝝ contemnuntur, ſed ut ſciat ſe quiſque per fidem poſſe iuſtificari, etiamſi legis opera non præceſſerint. Sequuntur enim iuſtificatum, non præcedunt iuſtificandum &c. quoniam ergo hæc opinio tunc fuerat exorta, alia Apoſtolicæ epiſtolæ Petri, Joannis, Jacobi, Judæ contra eam, maxime dirigunt intentionem, ut vehementer adſtruant, fidem ſine operibus nihil prodeſſe; ſicut etiam Paulus non quamlibet fidem, qua in Deum creditur, ſed etiam ſalubrem, planèque Evangelicam definivit, cujus opera ex dilectione procedunt: *ſi fides*, inquit, *quæ per dilectionem operatur*. Unde illam fidem, quæ ſufficere ad ſalutem quibusdam videtur, ita nihil prodeſſe aſſeverat, ut dicat: *ſi habeam omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatē autem non habeam, nihil ſum &c. Plenitudo enim legis charitas.*

Concilium Arauſicanum Can. 18. ita definiit: debetur merces bonis operibus, ſi fiant, ſed gratia quæ non debetur, præcedit, ut fiant.

*De Satisfactione bonorum Operum,
& Penitentia.*

Vicinus priori error eſt, quo Confeſſionis operibus bonis hominis iuſtium ſatisfactoriam negant art. 15. Conf. Auguſt. Nos quidem non aſſerimus, quòd opera bona immediate ſatisfaciant pro peccatis, ut tamen nobis aſſingit Confeſſio Auguſtana art. 12. de Penitent. & art. 5. de abuſibus ubi dicit, Catholicos docere, noſtra opera eſſe ſatisfactoria pro peccatis,

ſi promereri iuſtificationem: quod falſum eſt. Sed hoc dicimus, opera hominis iuſti, ſeu jam iuſtificati per gratiam Sanctificantem, præter meritum ſuum etiam ſatisfacere pro *pœnis temporalibus*, quæ poſt dimiſſum peccatum homini adhuc exſolvendæ ſunt vel in hac vita vel in igne Purgatorio alterius vitæ; nam *pœna æterna*, cujus reatus contrahitur per peccatum mortale, remittitur gratis cum peccato mortali, quando ex meritis Chriſti juſtificatur homo per abſolutionem Sacramentalem, vel per actum amoris perfecti. Videamus, quid ſenſerit hac de re Eccleſia Antiqua.

Origenes homil. 6. in Exod. ait: penitendo, ſendo, ſatisfaciendo delectat, quod admiſſum eſt.

S. Cyprianus ſerm. de lapſis: Dominus orandus eſt, Dominus noſtra ſatisfactione placandus.

S. Baſilius in orat. ſuper attende tibi: magnum eſt & grave peccatum & multa opus habes confeſſione, lacrymis amarulentis, peracri contentione vigiliarum, indivulſo & continenti jejunio.

S. Ambroſius ep. 82. ad Eccleſ. Vera cell. quæ nobis ſalus eſſe poteſt, niſi jejunio eluerimus peccata noſtra? Et ad Virginem lapſam c. 8. grande ſcelus grandem neceſſariam habet ſatisfactionem.

S. Hieronymus in cap. 1. Joël. qui peccator eſt, & quem remordet propria conſcientia, cilicio accingatur &c. & cubet vel dormiat in ſacco, ut præteritas delicias, per quas offenderat Deum, vitæ aſteritate compenſet.

Leo primus epist. 91. ad Theodorum
c. 2. Mediator Dei & hominum homo
Christus JESUS hanc Præpositis Eccle-
siae tradidit potestatem, ut Confitentibus
actionem penitentiae darent, & eos-
dem salubri satisfactione purgatos ad
Communione Sacramentorum per
januam reconciliationis admitterent.

S. August. homil. 50. inter 50. c. 5.
Non enim sufficit mores in melius com-
mutare, & à factis malis recedere, nisi
etiam de his, quæ facta sunt, satisfiat
Deo per penitentiae dolorem, per hu-
militatis gemitum, per contriti cordis
Sacrificium cooperantibus eleemosynis
&c. non enim dictum est, ut tantum
abstineatis à peccatis, sed & de præ-
ritis, inquit, deprecare Dominum, ut
tibi dimittantur.

*S. Theodoretus in Epitome Divino-
rum Decret. c. de penit.* Sunt medica-
bilia autem non per solam fidem data
remissione, sed per multas lacrymas, &
fletus, & luctus, & jejunium, & ora-
tionem, & laborem facti peccati quan-
titati commoderatum.

De Confessione Auriculari

7. Sacramentum Penitentiae valde mu-
tilant Confessionistæ, quippe *Satisfac-
tionem*, quæ juxta Catholicos spectat
ad Penitentiam, omnino eliminant
art. 15. cit. *Confessionem* verò peccato-
rum, quæ est altera pars Penitentiae,
non necessariam, imò impossibilem
asserunt art. 4. de abus. Retineat quidem
Absolutionem, sed inanem & ineffica-
cem, utpote per quam non remittitur
peccatum, sed solum denuntiatur esse

remissum. Nos hic duntaxat de *Confes-
sione Auriculari*, Lutheranis adeò
exosa, differemus, quam contra Con-
fess. August. non modò possibilem as-
serimus, sed & necessariam, scilicet re-
spectu peccatorum mortalium, quæ
post diligens examen memoriae occur-
runt; Catholici enim nullam obliga-
tionem imponunt confitendi peccata
venialia, aut mortalia memoria peni-
tentis non occurrentia: nihilominus
tamen & illa, quorum inculpabiliter
non recordamur, per absolutionem
Sacramentalem indirectè remitti docent.
An conformiter Antiquæ Ecclesiae con-
fessionem ita urgeant, nunc placeat
percipere.

Tertullianus lib. de Penit. c. 10.
de ijs, qui erubescunt coram Sacerdo-
te sua peccata confiteri, ita ait: pe-
rosque publicationem sui aut suffugere,
aut de die in diem differre, pudoris
magis memores, quàm salutis: velut
illi, qui in partibus verecundioribus
contracta vexatione conscientiam me-
dentium vitant, & ita cum erubescen-
tia sua pereunt.

Origenes hom. 2. in Levit. est ad-
huc & septima, licet dura, & laborio-
sa, per penitentiam remissio peccato-
rum, cum peccator &c. non erubescit
Sacerdoti Domini indicare peccatum
suum, & querere medicinam, secun-
dum eum, qui ait: *dixi, pronuntiabo
adversum me injuriam meam Do-*
*mino, tu remisisti impietatem cordis
mei:* in quo impletum est illud, quod
Apostolus dicit: *si quis infirmatur, vo-*
cet Presbyteros.

S. Cyprianus l. 3. epist. 16. Coni-
scantur

teantur singuli, quæso, fratres, delictum suum, dum adhuc, qui deliquit, in sæculo est, dum admitti confessio facta per Sacerdotes apud Dominum grata est.

S. Basilius in Reg. brevior. Reg. 228. necessarii ijs peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio mysteriorum Dei.

S. Gregorius Nyssenus orat. in mulierem peccat. Audacter ostende Sacerdoti, quæ sunt recondita, animi arcana, tanquam occulta vulnera Medico retege.

S. Chrysostomus hom. 30. in Genes. Nunc (in hebdomade majore) magis continuanda sunt preces, faciendaque diligens & pura confessio peccatorum.

S. Hieron. in c. 10. Ecclesiaste: si erubescat agrotus vulnus medico confiteri, quod ignorat medicina, non curat.

S. Ambrosius exhort. ad pœnit. agenda. Non solum post pœnitentiam ab istis peccatis intus homo observare se debet, sed & ante pœnitentiam, dum sanus est: quia nescit homo, si possit pœnitentiam accipere, & confiteri Deo & Sacerdoti peccata sua.

S. Augustinus de visitat. infirmorum c. 4. Sunt quidam, qui sibi ad salutem sufficere autumant, si soli Deo, cui nihil occultum est, sua confiteantur crimina. Nolunt enim, aut erubescunt, sive dedignantur ostendere se Sacerdotibus, quos tamen inter lepram & lepram discernere per Legislatorem Dominus constituit &c. ergo ad te venire roges Sacerdotem, & fac ipsum

conficientiarum tuarum penitus participem.

Idem l. 50. hom. 41. quia si ad ultimum steterit, nescit, si ipsam pœnitentiam accipere, & Deo ac Sacerdoti peccata sua confiteri poterit.

De Communionem sub utraque specie.

Magno semper ardore contenderunt Confessionista, *Preceptum Divinum* esse sub utraque specie S. Communionem fidelibus porrigere. Quin in libello *Interim*, anno 1548. edito, Protestantes cum Catholicis conspirarunt in omnibus, rejecta Confessione Augustana, exceptis his duobus, ut nempe Communionem sub utraque specie & Conjugium Sacerdotum fidelibus libera concederentur usque ad definitionem Concilij, quod & à Carolo Imperatore obtinuerunt. Tale *preceptum Divinum* existere negant Catholici, asserentes, penes Ecclesiam esse, unam vel duas species præscribere, prout visum fuerit. An id ipsum censuerit Antiqua Ecclesia, mox patebit.

Ipsè Christus Dominus Luca 24. duobus discipulis in Emaus sub una tantum panis specie Corpus suum tradidit, uti docet *S. Hier. in Epitaphio Paula*, *S. Aug. de consens. Evang. c. 25. item ep. 59. ad Paulinum*, *S. Chryst. seu Auctor Operis imperfecti in 17. Matth. Theophylactus in 24. Luc. & alij*, ut videre est apud *P. Kedd in Constantino Magno.*

Concilium Nicænum, S. Basilius M. Eusebius l. 6. c. 36. S. Cyprianus serm. de

de laps. *Iustinus in apol. 2. testatur, in primitiva & Apostolica Ecclesia usitatum & licitum fuisse sub una specie communicare, & Eucharistiam ad longum tempus, imò ad annum integrum fuisse asservatam sub una specie pro infirmis. Item fideles Eucharistiam sub sola panis specie ex templo domum detulisse, ut tempore opportuno sumerent. Quod testatur Irenaeus epist. ad Vict. Iustinus M. S. Cyprianus serm. de spectacul. Clemens Alexandr. l. 1. Strom. & alij.*

Certè omnibus saeculis atque in pluribus locis receptum fuisse usum unius tantum speciei, satis demonstrari potest. Nam pro primo saeculo id legitur in Evangelio de duobus Discipulis in Emaus: de primis Christianis Actorum 2. Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis. Textus Syriacus habet: in fractione Eucharistiae: de primis fidelibus convenientibus ad frangendum panem Act. 20. Pro secundo saeculo testatur Tertullianus l. 2. ad Uxorem, & l. de Oratione & Corona Militis, Clemens Alexandrinus l. 1. Strom. Pro tertio Cyprianus serm. de Lapsis, & Patres Conc. Niceni Can. 12. & 14. Conc. Laodicensis Can. 49. Pro quarto Basilius in ep. ad Casariam Patrisiam, Innocentius l. ep. ad Deventinum c. 4. & Conc. Sardicense c. 1. Pro quinto Prosper Aquitanicus l. de praedict. & promiss. Dei c. 6. Pro subsequentibus saeculis longè plura afferri possent testimonia, nisi de primis quinque tantum agere placeret.

Sed quid multum contendo, nul-

lum esse praecipuum à Christo datum sumendo Eucharistiam sub utraque specie? cum ipsimet Protestantes in Comitijs Augustanis 1530. 20. Aug. in habita collatione fateantur, *corpus Christum, nempe Corpus & Sanguinem &c. contineri etiam sub una specie, neque damnent eos, qui olim unam tantum speciem sumpserunt, aut hodie sumunt, cum credant, eos non iniq̄e agere.* Ita iudicant duo Principes Protestantium, Joannes Fridericus Saxoniae Dux, Georgius Marchio Brandeburgensis, duo Jurisconsulti Gregorius Pontanus & Hellerus, tres Theologi Philippus Melanthon, Erhardus Schnepfius, & Joannes Brennius, ad id deputati, uti videre est apud Georg. Coelestinum Lutherannum tom. 3. hist. Comit. August. mih. f. 42. & seqq. Ipsemet Lutherus, turbarum & dissensionum circa utramque speciem auctor, nullum agnovit praecipuum sumendi utramque speciem; nam in epist. ad Bohemos ait: Quamvis pulchrum quidem esset, utraque specie in Eucharistia uti, & Christus hac in re nihil tanquam necessarium praecipit, praestaret pacem & unitatem quam Christus utique praecipit, sectari, quam de speciebus contendere. Et rom. 2. Germ. f. 100. in alia editione 10. 7. f. 300. l. de utraque specie Sacramenti: si veneris, inquit, ad locum, in quo una tantum species ministratur, accipe tantum unam, quemadmodum ibi accipiunt: si praebentur duae, duas accipe, nec quicquam singulare inter. De formula Missae scribens indicat rationem, cur dupli-

ſcē ſpeciem introduxerit, ſcilicet non præcepto Domini, ſed contradicendi ſpiritu incitante in contemptum Eccleſiæ, dum ſic ait: quin ampliùs dicimus: ſiquo caſu Concilium id ſtatueret aut permitteret (nimirum utramque ſpeciem) tunc minimè omnium nos velle utraque ſpecie potiri; imò tunc primùm in deſpectum tam Concilij quàm ſtatuti ſui vellemus aut alteratrâ rariùm, aut nequaquam utraque potiri &c.

Neque obſtant varij SS. PP. textus, quibus utramque ſpeciem à Chriſto præceptam eſſe contendunt Kemnitiuſ & alij Sectarij; quippe ſciendum eſt 1. Olim fuiſſe liberum uſum Calicis; & ideo Patres dicere potuerunt, illum debuiſſe eſſe communem omnibus, & omnes habere juſ quoddam ad Calicera, eùmque per ſuos Miniſtros datam eſſe etiam populo à Chriſto Domino, invitante omnes, ut ex eo biberent; item dicere potuerunt, uſum Calicis eſſe ſalutarem omnibus, in eo fieri commemorationem Mortis Chriſti, atque figuras quasdam veteris Teſtamenti impleri &c. Sciendum 2. In Evchariſtia ſub ſpecie panis non ſolum contineri Corpus Chriſti tanquam cibum, ſed etiam Sanguinem tanquam potum, & hinc Patres dicere poterant, potum Sanguinis eſſe neceſſarium ad vitam Spiritualem, non tamen in ſpecie potabili, cùm Sanguis etiam ſub alia ſpecie accipiatur, & effectum potùs Spiritualis conferat; item dicere poterant, tum demum ex omni parte communicari completè & perfectè, quando utraque ſpecies uſurpatur,

R. P. Piſhler Theol. Polemicæ,

nempe propter expreſſiorem ſignificationem effectuum hujus Sacramenti. Sciendum 3. Manichæos & Præſcillianiſtas vinum omne tanquam creaturam malam abominatos tantùm ſub ſpecie panis communicãſſe, & ſe Catholicorum caribus ſæpius immiſciſſe, atque inter illos ſumpſiſſe Sacramenta: ut igitur iſti hæretici detegerentur, Leo M. & Gelafius I. præceperunt Communionem etiam Laicis ſub utraque ſpecie, quod tamen præceptum ultra 50. annos non durãſſe dicitur: unde iterum Patres aſſerere poterant, grandi ſacrilegio dividi Myſterium, quia nempe à Manichæis fiebat ex ſuperſtitione. Sciendum 4. Uſum Calicis à Chriſto eſſe permiſſum & per ſe non prohibitum Laicis, licèt in Antiqua Lege populo fuiſſet prohibitus uſus quarundam rerum in Sacrificijs, quibus participare tantùm licebat Sacerdotibus; quare Patres rectè dicebant, populum in Nova Lege non diſſerre à ſacerdote, ſcilicet quoad permiſſionem, à Chriſto factam, ſumendi de toto Sacrificio. Sciendum 5. Sacerdotibus eſſe præceptum ſub utraque ſpecie conſecrare & ſumere Evchariſtiam: & idcirco Patres ſæpe intelligendi ſunt de ſolis Sacerdotibus, quando videntur adſtruere obligationem ſumendi utramque ſpeciem.

De Conjugio Sacerdotum & Religioſorum.

Facundos plerumque & calentes diſputatores facit hæc controverſia Confeſſionistas, quia nempe pro thalamo &

Aaaa

&

& uxori bus est. Ipsa Confess. August. vix aliud ita ardentem & fuisse videtur iugere, quam nuptias Sacerdotibus & Religiosis aut necessarias aut certe licitas esse, non obstante lege Ecclesiastica & votis Deo factis, ut patet ex art. 2. & 6. inter abusus. unde & factum, ut scelerati Sacerdotes & perfidi Monachi ferè turmatim ad sacrilegas nuptias peruersis illis temporibus convolarent, in societatem vocatis plurimis etiam Monialibus. An id etiam permiserit Antiqua Ecclesia, investigare nunc placet.

S. *Clemens Romanus can. 27. Apost. dicit*: in nuptiis autem, qui ad Clerum proveci sunt, precipimus, ut, si voluerint, uxores accipiant, sed Lectores Cantoresque tantummodo.

Idem constituit. Apost. l. 4. c. 13. De Virginitate verò mandatum non accepimus. Quare hanc rem potestati cuiusque voluntatis permittimus, ut votum. Illud modò monemus: ne quid facile vel leviter promittatur. Siquidem Salomon ait: melius esse non fecisse votum, quam factum non reddere.

S. *Epiphanius haresi 61.* Tradiderunt Sancti Dei Apostoli peccatum esse, post decretam virginitatem ad nuptias converti.

S. *Cyprianus serm. de Navitate Christi*: Etsi bona sunt & à Deo instituta conjugia, melior tamen est continentia, & virginitas excellentior, quam non cogit necessitas aut mandatum, sed perfectionis suadet consilium.

S. *Hieron. lib. contra Vigilant.* quid

ficient Orientis Ecclesie? quid Aegypti, & Sedis Apostolicae, quæ aut virgines clericos accipiunt, aut continentes; aut si uxores habuerint, mariti esse desistant?

Concilium Carthaginense II. can. 2. omnibus placet, ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel qui Sacramenta contrectant, etiam ab uxoribus se abstineant: ut quod Apostoli docuerunt, & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus.

Clemens Alexand. l. 3. Strom. Dominus dixit, qui uxorem duxit, repudiet eam; qui non duxit, non ducat: qui autem profectus est, se nunquam ducendum, sine uxore perseveret.

S. *Basilius in proem. Const. Monast.* qui in mundi incendio liber esse cupit, nuptias velut pedicæ quasdam fugit: his autem relictis vitam suam Deo consecrat, & castitatem profiteretur, ut neque facultas ipsi sit conversionis ad nuptias.

S. *Augustinus l. 1. de adult. Conjug. c. 24.* quod cuiquam, antequam vovisset, licebat, cum id se nunquam facturum voverit, non licebit; si tamen id voverit, quod vovendum fuit, sicut est perpetua virginitas.

S. *Hieronymus l. 1. contra Jovin. c. 7.* si nupserit virgo, non peccavit. Non illa virgo, quæ semet Dei cultui dedicavit; harum enim si qua nupserit, habebit damnationem, quia primam fidem irritam fecit &c.

De Jejunio.

Cum totus Lutheranismus id præci-
pue

puè intendat, ut ea, quæ carni ac sensibus molesta sunt, removeat, & conscientie libertatem, ut vocant, ac mera solatia suis propinet, etiam jejunia Ecclesiastica, quæ certis diebus certos cibos prohibent, ardit Conf. August. & tanquam traditiones humanas damnat, vel saltem indifferenter tantum observanda proponit. Sed contra usum & praxim Antiquæ Ecclesiæ Romanæ, ut mox palam fiet.

S. Clemens Romanus Canone Apost. 68. pronuntiat: Siquis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel Lector, vel Cantor sanctam Paschæ Quadragesimam non jejunat &c, præterquam si propter imbecillitatem corporalem impediatur, deponatur. si Laicus sit, segregetur.

Origenes homil. 10. in Leviticum. Nec hoc tamen ideo dicimus, ut abstinentiæ Christianæ fræna laxemus. Habemus enim Quadragesimæ dies jejunijs consecratos: habemus quartam & sextam septimanæ dies, quibus solenniter jejunamus &c.

S. Basilius Magnus hom. 2. de Laudibus Jejunii. Jejunium per omne quidem tempus utile est ijs, qui illud sponte suscipiunt, sed multo magis hoc tempore, quo per universum terrarum orbem undique denuntiatur jejunij præconiium.

S. Ambrosius serm. 25. de Quadragesimâ. Non enim, fratres, leve peccatum est fidelibus indictam Quadragesimam à Domino violare, & jejunia consecrata ventris voracitate dissolvere.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

S. August. de hæresibus c. 53. Aërius in Arianam hæresim lapsus propria dogmata affinxit nonnulla, non esse solenniter celebranda statuta Ecclesiæ jejunia, sed eum quisque voluerit, jejunandum, ne videamur sub lege. *Notetur bene hic textus.*

S. Petrus Chrysol. serm. 11. Quod Quadragesimam jejunamus, non humana inventio, sed auctoritas divina est.

Tertull. lib. de jejunio. Bene, quod & Episcopi universæ plebi jejunia mandare assolent.

S. Hieron. epist. ad Marcellam. Nos unam Quadragesimam secundum traditionem Apostolorum tempore nobis congruo jejunamus.

De Invocatione Sanctorum.

Satis non fuit Augustanæ Confessionis Ecclesiam *Militantem* aggredi, ejusque sancta dogmata ac saluberrima statuta convellere, atque supremam arrodere potestatem: sed insuper ausu proterus temerario os suum in cælo posuit, & Ecclesiæ Triumphanti (Iconoclastam Copronymum, & Waldenses hæreticos secuta) bellum intulit, audax terra soboles; dum scilicet art. 21. Invocari non vult Sanctos Calites, adeoque nec ipsam Deiparentem, ex specioso prætextu, ne Christo Mediatori nostro unico inferatur præjudicium. Novit scilicet Oreus, quanta subsidia è cælo sibi procurent devotæ fidelium preces, & ideo hanc viam præcludere totis viribus contendit. Aliter longè sensit pia Christianæ Religionis antiq-
tas:

Aaaaa 2

tas:

tas; aliter longè fecit antiqua Patrum nostrorum pietas, ut statim apparebit.

In Liturgia Ecclesie Romana, primum à D. Petro facta, ita habetur: Domine Deus Omnipotens, qui solus sanctus es, & in Sanctis requiescis, suscipe de ore nostro peccatorum hunc ter sanctum hymnum, nobis misericordias tuas & miserationes largiens intercessionibus sancte Dei Genitricis, & omnium Sanctorum tuorum, imprimis sancte, gloriosae, sempèrque Virginis Mariae, & beatorum Apostolorum, & Martyrum, & omnium Sanctorum, quorum intercessione & precibus concede, ut in omnibus tua protectione muniamur. Similia habent *Liturgia Ecclesie Hierosolymitanae auctore D. Jacobo Liturgia Ecclesie Aethiopicana auctore M. theo Evangelista, ut creditur, Liturgia Ecclesie Mediolanensis, primum à S. Barnaba scripta, postmodum à D. Ambrosio aucta, Liturgia Basilij, ut videre est apud Coccium.* Demque *Liturgia seu Missale, quod hodie in usu est in Ecclesia Romana, in quo jam ultra 1200. annos ita precamur: communicantes & memoriam venerantes imprimis gloriosae semper Virginis, beatorum Apostolorum &c. & omnium Sanctorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio.*

Origenes in Lament. Incipiam me genibus prosternere, & deprecari universos Sanctos, ut mihi, non audenti perire Deum propter similitudinem peccati, succurrant. *De Principijs l. 2. c. 12.* Cum ad caelestia loca pervenerint Sancti, tunc jam rationem astro-

rum per singula pervidebunt, & sive animantia sint, sive quicquid illud est, comprehendent. Sed & alias rationes operum Dei, quas eis revelabit, intelligent. Hanc posteriorem textum ideo adduxi, quia sunt, qui negare audent, Sanctos non cognoscere absentia, & vota precésque supplicum.

S. Hieron. adversus Vigilantium c. 3. Si Apostoli & Martyres, adhuc in corpore constituti, possunt orare pro ceteris, quando pro se adhuc debent esse solliciti: quanto magis post coronas, victorias, & triumphos? Unus homo Moyses sexcentis millibus armatorum impetrat à Deo veniam: & Stephanus pro peccatoribus veniam deprecatur: & postquam cum Christo esse coeperint, minus valebunt?

S. Basilium M. epist. ad Julianum Apostatam. Suscipio sanctos Apostolos, Prophetas, Martyres, qui pro me apud Deum supplicant, quò per illorum mediationem propitius mihi sit Deus noster, & remissionem peccatorum mihi gratis largiatur.

S. Chrysost. Serm. de Juvent. & Maxim. M. M. Ut milites vulnera, quae sibi in praelijs sunt inflata, Regi monstrantes fidenter loquuntur: sic hi insecta capita gestantes & in mediam afferentes, quaecunque voluerint, apud Regem caelorum impetrare possunt.

S. Theodoretus Graecarum affectionum l. 8. Non qui se ad Deos accedere arbitrantur (dum nempe Martyres rogant miseri Mortales) sed qui orent Dei Martyres tanquam divinos homines, intercessoresque sibi eos apud Deum advocent, & precantur. *Piè verò fide-*

fideliſſimè precatos ea maxime confeſſi qui, quæ deſiderant, teſtantur illa, quæ votorum rei dona perſolvunt.

S. Ambroſius orat. 2. preparante ad Miſſam. Et ut ellicax mea ſit deprecatio, beate Mariæ Virginis ſuffragia peto. *Ei lib. de Viduis.* Obſecrandi ſunt Angeli pro nobis, qui nobis ad præſidium dati ſunt: Martyres obſecrandi &c. poſſunt pro peccatis rogare noſtris, qui proprio ſanguine etiam, ſiqua habuerunt, peccata laverunt.

S. Auguſtinus ſerm. 18. de Sanctis. Sancta Maria ſuccurre miſeris, juva puſillanimes, refove ſtebiles, ora pro populo, interveni pro Clero, intercede pro devoto ſæmineo ſexu: ſentiant omnes tuum juvenem, quicumque celebrant tuam commemorationem. *Ad Pſal. 85.* Dominus noſter JESUS CHRISTUS adhuc interpellat pro nobis: omnes Martyres, qui cum illo ſunt, interpellant pro nobis. Non tranſeunt eorum interpellationes, niſi cum tranſit gemitus noſter. Annotat. in Job. c. 14. *miferemini mei miſeremini mei ô amici mei.* Angelos videtur poſtulare, ut pro eo deprecantur, aut certe Sanctos, ut pro poenitente orent.

Colloceamus & Saul inter Prophetas, ſeu Lutherum inter Patres, qui quamvis alibi iterum neget, tamen *de decem præceptis c. 5.* affirmat, nos per Sanctos plurima obtinere à Deo poſſe. Omnes Sancti, *inquit,* omnia poſſunt, & tantum tibi per eos datur à Deo, quantum te credis accepturum &c. *Ei in reſponſione ad Lovanienses.* Non negavi unquam meritis ac precibus Sanctorum, quantumlibet imperfectis, juvari, quod

ſubdole mihi inurere conantur miſeri homines.

De Potestate Eccleſiaſtica.

Sicut Auguſtanam Confeſſionem ſere totam vulpina hypocyſi repræſentavit Carolo Imperatori, cæterisque Imperij Statibus ſubdoluſ Melanchthon, probe gnatus, ſi ſuam ac Lutheri fidem oſtenderet nudam, & ingenuè ſyncerèque, prout erat, profiteretur, exſecrationi fore omnibus, nec unquam futurum, ut publica Imperij Lege toleraretur. Ita in ultimo articulo, ubi agitur de potestate Eccleſiaſtica nunquam nominat *Summum & Romanum Pontificem*, ſed ſolum potestatem Episcoporum in genere invadit & limitat in favorem potestatis Civilis & Principum ſæcularium, quos ſibi hoc pacto demerit cupit; ne ſcilicet Summum Pontificem ejusque fidos aſſeclas contra ſe & conatus ſuos irriter, licet occultè vel maxime impugnet potestatem Summi Pontificis, quam confundit cum potestate aliorum Episcoporum. Sed reverentior ſuit Antiquitas erga Romanum & Summum Episcopum.

S. Anacletus epist. 1. docet quòdliſ difficultiores ortæ fuerint quæſtiones, aut Episcoporum vel Majorum judicia, aut majores cauſæ fuerint, ad Sedem Apoſtolicam referantur; quoniam Apoſtoli hoc ſtatuerunt, iuſſione Salvatoris, ut majores & difficultiores quæſtiones ſemper ad Sedem deferantur Apoſtolicam, ſuper quam Chriſtus univerſam conſtruxit Eccleſiam, dicente ipſo ad B. Apoſtolorum Principem Petrum:

tuus Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.

S. Cyprianus epist. 40. ad plebem universam: Deus unus est, Christus unus, & una Ecclesia, Cathedra una, super Petrum voce Domini fundata, Aliud altare constitui, aut novum Sacerdotium fieri preter unum altare, & unum Sacerdotium, non potest. Item epist. 55. sine l. 1. ep. 3. Neque enim aliunde hareses oborta sunt, aut nata sunt Schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Judex vice Christi cogitatur.

S. Arbanasus in epist. ad Felicem Papam: ob id vos, Prædecessoresque vestros, Apostolicos videlicet Præsules, in Summitatis arce constituit, omniumque Ecclesiarum curam habere præcepit, ut nobis succurratis &c.

S. Hieron. in epist. ad Damasum, de nomine Hypostasos. Non novi Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum, quicumque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi non est, Anti-Christi est.

S. Cyrillus in libro Thesauri. Petro omnes jure divino caput inclinant, & primates Mundi tanquam ipsi Domino JESU obediunt. Item: Debemus nos, ut qui membra sumus, Capiti nostro Romano Pontifici & Apostolica Sedi adherere.

S. Prosper l. 2. de vocat. gent. c. 6. Roma per Sacerdotij principatum amplior facta est arce Religionis, quam solio potestatis.

S. Theodoretus in ep. ad Renatum

Rom. Precor, ut Sanctissimo Archiepiscopo Leoni persuadeas, ut Apostolica utatur auctoritate, jubeatque ad vestrum Concilium adire. Tene enim sancta ista Sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum.

Concilium Nicanum, ut citatur in Conc. Chalced. act. 16, Ecclesia Romana semper habuit primatum. Ipsum vero Concil. Chalcedonense art. 1. 2. & 3. Leonem Papam vocat sapientissimum Universalis Ecclesie Pontificem.

Ex quibus, opinor, satis liquet, quænam Ecclesia, nostra an Confessionistica, magis conspiraret cum Ecclesia Catholica primitiva antiqua, adhuc incorrupta etiam juxta adversarios. Liqueat pariter, quantum decipiant vel decipiantur Confessionistæ, qui suam doctrinam primitivæ Ecclesie conformem arbitrantur, vel jactant, vel etiam per suam fraudem rudi populo ita venditant. Liqueat, quod irritò conatu auctoritatem suæ Confessioni conciliantur ab Ecclesia Romana Antiqua; cum contra ipsos, & pro Romano-Catholicis, non solum Patres, sed etiam Annales Ecclesiastici, aliæque aperta Antiquitatis monumenta luculentè testentur. Sic Antiquitatem Ecclesie Romanæ testatur perpetua successio Romanorum Pontificum in Cathedra S. Petri, consecratio Episcoporum, ordinatio Sacerdotum, Collegiata & Cathedralis Ecclesie vetustissima, veterima Instituta Monastica, perantiqua Monasteria, Lipsana Sanctorum jam pridem pretiosis thecis inclusa ad publicam venerationem, præcæ artis imagines Christum referentes, aut B. Virginiæ,

mem, aut alios Sanctos, festa Deipare
& aliorum Sanctorum jam olim celeb-
ran solita, calices vestesque Sacerdota-
les, & similes apparatus ad Sacrificium
Missæ, more Catholico litandum, de-
putati &c.

ARTICULUS IX.

*An Confessio Augustana sufficientem auctoritatem obtineat ab ipsa
doctrina, quam continet, & propter quam Confessionista se
vocant Evangelios ?*

SUMMARIUM.

1. Doctrina vera Ecclesia debet esse
Pura, Sancta, Evangelica.	5. Nec Evangelica.
2. Utrum talis sit doctrina Confessio-
nis,	6. Et ideo perperam Confessionista
vocantur Evangelici.
3. Ut inde mereantur Confessionista
vocari Evangelici ?	7. Non pari jure negatur nobis nomen
Catholicorum, quo ipsis negatur
titulus Evangelicorum.
4. Probatur, quod doctrina Conf. Au-
gust. non sit pura, & sancta.	

17 Sciendum 1. Doctrinam veram Eccle-
siae, cum debeat esse à Deo vel à
Christo, necessariò esse puram, san-
ctam, Evangelio & reliquæ Scripturæ
S. conformem. Pura erit, si nullum
dogma contineat indignum Deo, ratio-
ni dissonum, à veritate alienum, &
ad peccata inducens. Sancta, si se-
ctatores suos dirigat ac impellat ad vir-
tutes & omnem vitæ sanctitatem. Con-
formis Evangelio & sacris litteris, si
vel ex his desumpta, vel saltem deducta
sit.

2. Sciendum 2. Doctrinam Lutheri
simpliciter nec puram, nec sanctam,
nec Evangelicam esse, uti articulo. 2.
demonstravimus. Nunc videndum,

utrum saltem illa Lutheri doctrina;
quæ inserta est Confessioni Augustanae,
has dotes habeat, ut propter illas me-
reatur recipi ut divina. An conformis
sit reliquæ Scripturæ S. in articulo. 12.
examinabimus: nunc autem, utrum sit
pura, sancta, Evangelica.

3. Sciendum 3. Lutheranos profus
arroganter se vocitare Evangelicos, si-
cut Calvinistæ perperam se vocant Re-
formatos. Utrum honorificus iste ti-
tulus ipsis competat, clarè patebit,
postquam constiterit, an eorum doctri-
na Evangelio conformis, imò confor-
mior sit, quàm Catholicorum, aut eti-
am Calvinistarum, Zwinglianorum &c.
Si enim doctrina non est Evangelica. ex
aule